

Prof. dr hab. Marcin Baranowski
Dziedzina sztuk muzycznych
Dyscyplina artystyczna instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. I.J Paderewskiego w Poznaniu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ **magister Sulamity Ślubowskiej**

Zleceniodawca recenzji

Przewodniczący Rady do spraw nadawania stopni - prof. dr hab. Marek Nosal - Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Sulamity Ślubowskiej, zatytułowana „*Od stylu młodzieńczego do dojrzałości twórczej: analiza wybranych sonat skrzypcowych Grażyny Bacewicz w perspektywie ewolucji jej języka kompozytorskiego*” składa się z części pisemnej oraz dzieła artystycznego w postaci zarejestrowanych podczas koncertu w formacie audio – video 4 utworów:

Grażyna Bacewicz

1. I Sonata na skrzypce i fortepian (1929)

- I. Allegro. Moderato
- II. Adagio sostenuto
- III. Presto

2. I Sonata na skrzypce solo (1941)

- I. Allegro
- II. Adagio
- III. —
- IV. Variazioni

3. V Sonata na skrzypce i fortepian (1951)

- I. Moderato. Allegro
- II. Andante dolcissimo
- III. Allegro inquietamente

4. II Sonata na skrzypce solo (1958)

Praca pisemna zawiera wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie i bibliografię.

We wstępie Doktorantka przekonująco uzasadniła wybór tematu dysertacji i zachęciła do lektury słowami Stefana Kisielewskiego:

„Nie chodzi przecież tylko o nuty i dźwięki: chodzi o osobliwą i rzadko spotykaną energię twórczą, która się poprzez te nuty i dźwięki wyzwala. Spójrzcie na te osobliwe zjawisko z bliska, pomyślcie nie tylko o dźwiękach, lecz o kulisach ich powstawania, o owym przez wiele lat budowanym warsztacie twórczym i o człowieku, który za tym wszystkim siedzi. Polecam i zachwalam: naprawdę warto, naprawdę ciekawe!”

W tym duchu ujęta została cała część opisowa pracy pisemnej.

Pierwszy rozdział poświęcony jest biografii Grażyny Bacewicz i ze wstydem konstatuję, że wiele faktów z życia kompozytorki było mi do tej pory zupełnie nieznanymi... Dowodzi to wieloletnich zaniedbań w sferze badań naukowych i przydatności tej dysertacji dla wszystkich zainteresowanych.

W kolejnych 4 rozdziałach doktorantka opisuje kolejno zarejestrowane podczas koncertu utwory pod względem formalnym i wykonawczym. Trudno jest napisać pięknie brzmiący tekst, szczególnie jeśli pisze się szczegółowo o analizie formalnej i zagadnieniach wykonawczych. To się w większości rozdziałów II – IV udało. Autorka postarała się o piękny język polski, wzbogacony o stojące na najwyższym poziomie porównania, przenośnie, synonimy itp. Tym sposobem pracę czyta się płynnie i ciekawie. **Pragnę podkreślić znakomitą wartość merytoryczną pracy, zwłaszcza problematyki interpretacyjno – wykonawczej.**

Całość dysertacji, zgodnie z wymogami, kończy Bibliografia, Artykuły, recenzje i teksty prasowe, źródła archiwalne oraz partytury zarejestrowanych utworów. Znalazłem w pracy kilka literówek, niemniej edycja pracy pisemnej jest na najwyższym poziomie. Najślabszą częścią dokumentacji jest jakość przedstawionych materiałów nutowych. Widać gołym okiem pośpieszne działania edytorskie na rzecz ukończenia całości dysertacji. Skany są słabej jakości, zakrzywione pięciolinie, bardzo różna wielkość nut, część materiału jest „czystym” drukiem, część z aplikaturą i smyczkowaniem, część bez, jakieś uwagi muzyczne itp. Jak się już taki materiał zamieszcza w pracy, to powinien być absolutnie najwyższej jakości. W tej materii panuje mały chaos. Ale nie to oceniamy w merytorycznej ocenie. Piszę to z uwagą dla Doktorantki, aby przy kolejnych (mam nadzieję szybkich awansach) dokumentujących pracę materiałach, wzięła to pod uwagę.

Część pisemna doktoratu, to bardzo wartościowa praca o charakterze badawczym.

Dzieło artystyczne przedstawione do recenzji to zarejestrowane podczas koncertu w Auli im. Bolesława Szabelskiego w Akademii Muzycznej w Katowicach, w formacie audio – video, 4 dzieła Grażyny Bacewicz, omówione szczegółowo w części pisemnej. Nagrania dokonano 11 stycznia 2026. Doktorantce w utworach z partią fortepianu pięknie towarzyszył pianista Maciej Ślapiński. Pani Sulamita Ślubowska jest wszechstronnie wykształconą skrzypaczką, o rozpoznawalnej już w Polsce sylwetce. To absolwentka klasy prof. dr hab. Szymona Krzeszowca. Oprócz działalności pedagogicznej w macierzystej uczelni pełni też funkcję

Koncertmistrza NOSPR w Katowicach. Prowadzi ożywioną działalność artystyczną, solową i kameralną. Ale z jakiego źródła czerpię tę wiedzę? Na pewno nie z dostarczonej mi dokumentacji, gdzie (pewnie zgodnie z wymogami) nie wyczytam ani jednego słowa o Kandydatce. Sylwetka Pani Ślubowskiej jest mi doskonale znana, jeszcze z czasów kiedy prowadziłem warsztaty dla uczniów klas skrzypiec w Państwowej Szkole Muzycznej im. Stanisława Moniuszki I i II stopnia w Jeleniej Górze i już tam zwróciłem na nią uwagę.

Nie dziwi zatem jakość wykonania przedstawionych do oceny dzieł. A są to dzieła trudne, wymagające od wykonawcy najwyższych kwalifikacji. Instrumentalnych, technicznych, muzycznych oraz kolosalnej wyobraźni. Dodatkowym walorem nagrania jest wykonanie „na żywo” bez edycji i montażu. Mamy zatem obraz możliwości instrumentalnych Doktorantki, bez żadnej ingerencji w nagrany materiał. Nie ma sensu opisywać po kolei wszystkich zarejestrowanych dzieł. Ograniczę się do najważniejszych cech, charakteryzujących to wykonanie. Wszystkie zarejestrowane utwory Doktorantka zagrała przekonująco. Zaprezentowała całą paletę swoich bogatych możliwości instrumentalnych: piękny gatunek dźwięku, doskonałą intonację, biegłość techniczną, zróżnicowane vibrato a ponadto wielką wyobraźnię muzyczną i wrażliwość na barwy. Jedyne zastrzeżenie mam do artykulacji finałowej części II Sonaty solowej, wykonanej na zakończenie recitalu. Uważam, że jest ona za krótka i nie daje możliwości zaprezentowania efektu glissando, zapisanego w partyturze. Nie wszystkie glissanda podczas wykonania mają tę wadę. Mniej więcej w połowie tak - w połowie nie.

Nie zmienia to faktu, że całość prezentacji artystycznej jest na bardzo wysokim poziomie.

Konkluzja

Reasumując należy stwierdzić, że dysertacja doktorska mgr Sulamity Ślubowskiej, zatytułowana „*Od stylu młodzieńczego do dojrzałości twórczej: analiza wybranych sonat skrzypcowych Grażyny Bacewicz w perspektywie ewolucji jej języka kompozytorskiego*” jest bardzo wartościową pracą naukową. Pisemna część doktoratu wnosi nową wartość poznawczą, a część artystyczna udowadnia kompetencje Kandydatki jako doskonalej skrzypaczki i niezwykle wrażliwej artystki.

Pracę doktorską Pani Sulamity Ślubowskiej oceniam jako odpowiadającą wymaganiom rozprawy doktorskiej zgodnie z art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.). Wnoszę o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora

Prof. dr hab. Marcin Baranowski

